

Рижков Е.В.,
кандидат юридичних наук, професор,
завідувач кафедри
економічної та інформаційної безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВІДПРАЦЮВАННЯ РОЛЬОВОЇ ПОВЕДІНКИ МАЙБУТНІХ ОПЕРАТИВНИКІВ В РАМКАХ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Оперативні комбінації та заходи із елементами зашифровки є невід'ємною частиною повсякденної діяльності працівників оперативних підрозділів.

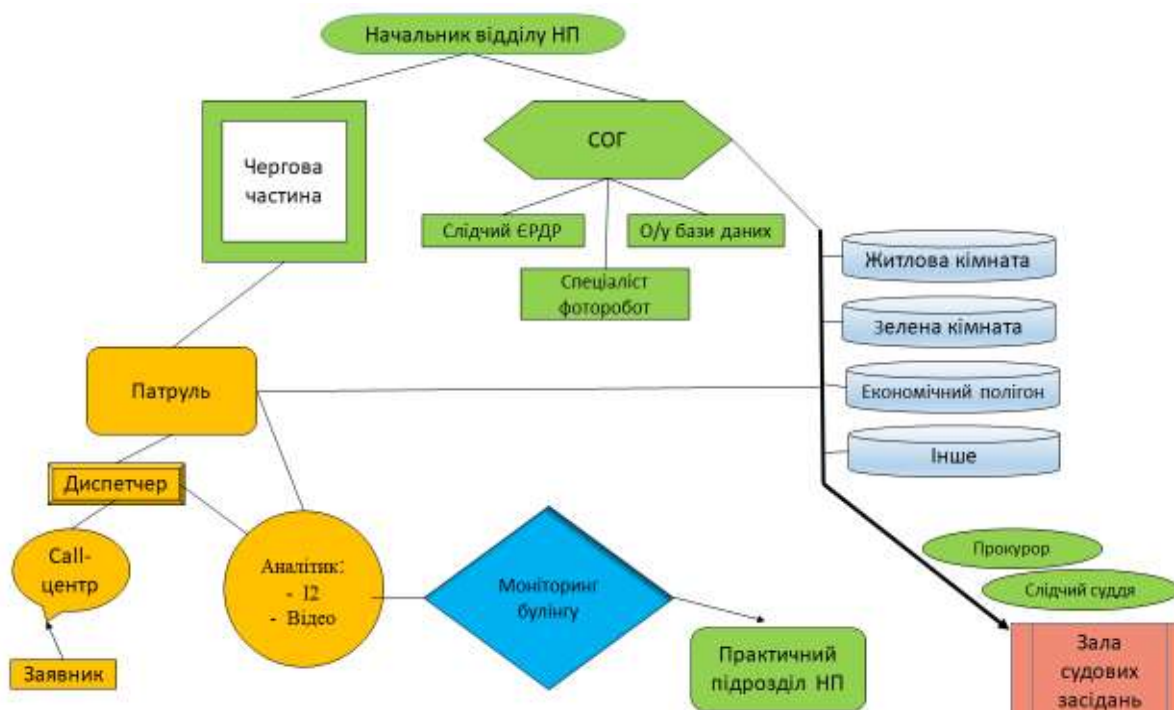
Гарантією їх ефективної реалізації є успішна рольова поведінка суб'єктів оперативно-розшукової діяльності, яка у свою чергу є складовою професійних вмінь оперативників [1].

Рольова поведінка оперативного працівника, яка зовні інколи має ознаки аморальної, нечесної та протиправної в умовах оперативного ризику та крайньої необхідності, визнана професійно допустимою та суспільно корисною. Її оцінка на предмет моральності та правомірності повинна здійснюватися у співвідношенні професійної бездіяльності та некомпетентності з позитивними наслідками для суспільних відносин, що підлягають захисту чи охороні [2, С. 133].

Разом з тим, при підготовці майбутніх офіцерів поліції у навчальних закладах системи МВС поки що немає самостійних навчальних дисциплін де б навчали курсантів професійному перевтіленню. Тому вкрай важливим і необхідним є досвід проведення рольових ігор, тематичних тренінгів та поліцейських квестів, де здобувачі мають можливість спробувати свої акторські здібності, видаючи себе за представників не тільки своєї поліцейських професій, але й інших учасників протиправних діянь, кримінального судочинства і т.п. у абсолютно різних життєвих ситуаціях.

Безумовно, сприяють набуттю такого досвіду спеціалізовані навчальні площадки за типом навчальних полігонів. Важливим також є зовнішній антураж, що забезпечується матеріально-технічним та іншим ресурсним забезпеченням, в тому числі програмними засобами [3].

Одним з таких проектів, що пройшов перевірку часом та довів свою ефективність є проект Лінія-102, який з 2016 року успішно реалізується і постійно розвивається у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ. З 2018 року він запроваджений в інші навчальні заклади, де готують поліцейські кадри [4].

Навчання в рамках проекту як із використанням всіх його можливостей так і окремих сегментів дають можливість здобувачам оволодіти не тільки базовими алгоритмами задля обов'язкової професійної поведінки але й поведінкою творчою, яка інколи виходить за рамки зовнішніх професійних ознак.

Курсантам доводиться грати роль, яка в очах оточуючих інколи виглядає як роль «поганця» чи заявника, очевидця, потерпілого. В ряді випадків в кінці виконання ролі стає зрозуміло, що відбувалося насправді і як результат утворюються певні наслідки правового, морального та емоціонального характеру (злість, осуд, розпач, шок, радість та інш.), до яких призвела поведінка суб'єкта. Проте, все це та багато іншого, на наш погляд, є невід'ємною складовою часткою майбутньої оперативної професії, яка вимагає здатності до професійного перевтілення.

Набутий науково-педагогічним колективом досвід свідчить про

інтерес здобувачів до такого виду навчання. Їх мотивація виправдана великим ступенем автономності та творчого експромту під час рольової гри, усвідомленням та розумінням кінцевого результату їх акторських проявів, намаганням створити максимальну реалістичність відтворюваних подій. Під час таких занять набутий ними досвід здатен у найкоротший термін вивести їх за рамки свого молодого віку, відносно небагатого особистого життєвого досвіду та спробувати для себе пережити абсолютно нові ролі [5].

Таким чином, із професійних міркувань необхідно цей аспект підготовки майбутніх кадрів підрозділів кримінальної поліції визнати обов'язковим і розвивати його як самостійно так і в рамках психології оперативно-розшукової діяльності. Використання при цьому тренінгових технологій є безумовним.

Список використаних джерел:

1. Рыжков Э.В. Методологические и теоретические основы обучения курсантов специализации «криминальная милиция» ролевому поведению. Проблемы наукового забезпечення вдосконалення й розвитку оперативно-розшукової діяльності в Україні: Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. Луганськ, 2008., Спец. випуск № 4 у двох частинах, Частина 1. С. 85-90.

2. Рижков Е.В. Моральні аспекти рольової поведінки оперативного працівника. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2015. Спеціальний випуск (№ 79). С. 126-133.

3. Рижков Е.В. Рольова поведінка оперативного працівника як базовий професійний навик. Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: проблеми теорії та практики: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 15-16 жовтня 2015 р.). Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. С. 135-136.

4. Рижков Е.В. Досвід реалізації тренінгових технологій навчання на прикладі навчально-інтерактивного комплексу «Лінія-102». Обрії : Науково-педагогічний журнал. 2018. № 2 (47). С. 20-23

5. Рижков Е.В. Використання можливостей платформи «Лінія-102» при проведенні комплексних штабних навчань з майбутніми оперативниками. Правові та організаційно-тактичні засади оперативно-

розшукової діяльності Національної поліції України: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 жовтня 2021 р.). Одеса: ОДУВС, 2021. С. 186-190

Руденко А.В.,
курсант 2-го курсу навчально-наукового
інституту права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Прокопов С.О.,
старший викладач кафедри
економічної та інформаційної безпеки
Дніпропетровський державний
університету внутрішніх справ, Дніпро

АНАЛІЗ ВІДКРИТИХ ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛ У ПРОЦЕСІ ВИКРИТТЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

21 століття розпочало еру тотальної інформатизації, глобалізації, поширення телекомунікацій та мережі інтернет у на всьому цивілізованому просторі сучасного світу. За статистикою, за минулий 2020 рік в Україні інтернет-користувачів стало на 2 мільйони більше, на початку 2021 року їх нараховувалось близько 30 мільйонів [1]. Інформація – визначення цьому поняттю міститься як у нормативно-правовій базі нашої, так й надані сучасними науковцями скрізь різноманіття підходів до надання тлумачення термінам, але головною ознакою інформації як інструменту передачі знань є люди, які отримують це знання і циркулюють його між собою шляхом обміну в різних його формах. Використовуючи будь-які методи зв'язку людині характерно залишати та розповсюджувати певну інформацію як про себе, так й про оточуючих, іноді не розуміючи того, яким чином та куди саме ця інформація надходить. Соціальні мережі, месенджери, форуми, інтернет-портали, відкриті реєстри – невеликий, але важливий для нашого дослідження перелік наявних інструментів отримання інформації для ефективного здійснення службових повноважень працівниками Національної поліції з метою виявлення будь-